

BOCSKAI (17.) HUSZÁREZRED EMLÉKEZETE

Hajdúböszörmény város
térképe
(XIX. sz. első fele)

BOCSKAI ISTVÁN erdélyi
fejedeleme, a huszárezred
névadója, ahogyan a
Hajdúságban elképzelték.
(XIX. sz. eleje)

Emlékművet állítottunk az 1848/49-es szabadsághárcnak, a nemzet függetlenségi harca résztvevőinek - a magyar katonai dicsőség hőseinek, közkatonáinak és tisztjeinek. A Bocskai (17.) huszárezred emlékműve egyben jelképesen a hajdúság - benne a Hajdúkerület által kiállított 52. és 53. gyalogzászlóaljak vitéz katonáinak az emléket is őrzi. A hajdúság népe kiváltságai okán nem volt érdekelt a kor nagy tette - a jobbágyfelszabadításban. De a haza hívó szavára az első között állt fegyverbe, hogy védje hazáját, szülőföldjét, szeretteit. A legendás Lenkey-század katonái is jórészt hajdúk voltak és a Galiciából való nagy megpróbáltatást jelentő hazatérést is ők szervezték: a szoboszlói születésű Harsányi Bálint és mások. Hajdúböszörmény szülte, országgyűlési képviselő, a Hajdúkerület kormánybiztosa, Sillye Gábor által szervezett huszárezred tiszt karában is számos hajdúsági illetőségű képzett katona szolgált.

A huszárezred és gyalogos zászlóaljak ott voltak a szabadságharc fontos ütközeteiben - a dicsőséges tavaszi hadjárat csatáiban, a komáromi őrseregben és tették le a fegyvert a kilátástalan helyzetben, az abszolút túlerővel szemben, mindvégig hűségesen szolgálva a hazát, az éltető nemzet közösségét, a magyarság nagy ügyét. Dicsőségüket és áldozatvállalásukat hirdesse ez a szobor, az utókor megbecsülését. Álljon ez az emlékmű a Hajdúkerület volt székhelye, Hajdúböszörmény egyik terén mindannyiunk tiszteletétől övezve.

Lázár Imre

dr. Lázár Imre
polgármester

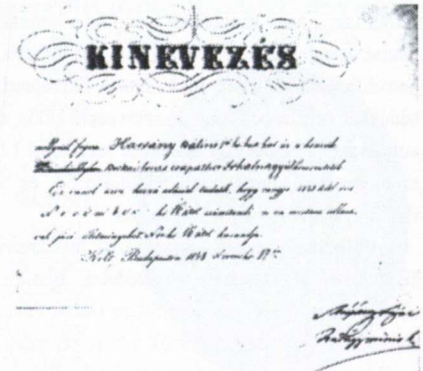
A Bocskai (17.) huszárezred története

Nyakas Miklós

A magyar nép szabadságküzdelmében 1848 - 49-ben a Hajdúkerület városai, közöttük Hajdúböszörmény népe erején felül vállalt részt. A tét a magyar szabadság megőrzése, a független magyar államiség megteremtése volt, s ez háttérbe szorította azokat a korábbi sérelmeket, amelyek a hajdúszabadság eltörléséből fakadtak.

A hajdúvárosok honvédelmi harcának szervezője Hajdúböszörmény szülötte, - akkor a város országgyűlési képviselője, majd a Hajdúkerület kománybiztosa - *Sillye Gábor* volt. A délvidéki harcok fellángolásakor, a várható osztrák támadás fényében 1848 szeptember 12-én - saját ajánlkozására hivatkozva - bizta meg

Mészáros Lázár hadügyminiszter azzal a feladattal, hogy a Hajdúkerület „lelkes és lángoló hazaszeretetükről ismert fiaiból toborzás vagy szabad ajánlkozás útján egy szabad csapatot alkosson”. Úgy rendelkezett, hogy a csapat álljon gyalogságból és lovasságból. Sillye két nap múlva konkrét tervvel állt elő, amely szerint a Bocskai-csapat 1200 gyalogsból és 600

HARSÁNYI BALINT egykori Württemberg huszárezredbeli őrmester kinevezése. A Bocskai-csapat tisztjévé kinevezte Mészáros Lázár hadügyminiszter

lovakból állna, s nagy lelkesedéssel kezdett hozzá a szervezési munkálataikhoz. Egymás után adta ki a rendelkezéseket a mesterembereknek a felszerelés elkészítésére, lovakat vásárolt, fegyverzetről gondoskodott, s általában igyekezett megteremteni a szervezés pénzügyi hátterét.

Az országban több hasonló szabadsapat szervezése kezdődött, katonai értékük a nemzetőrségnél jobb, a rendes honvéd alakulatoknál gyengébbnek bizonyult. A megoldás az volt, hogy a *szabadsapatokat rendes honvédségi alakulatokká* szervezzék. A kérdés lényegében akkor dőlt el, amikor az Országos Honvédelmi Bizottmány és az Országos Nemzetőrségi Tanács 1848. okt. 12-én a következőket javasolta Sillye Gábornak; „nagy szolgálatot teend ön a honnak, ha a hajdú-kerületben ... össze sereglett több száz hazafiakat arra bírhatja, hogy ők ... a szabályozott honvédhez szegődjenek, mi ha önnek sikerülend, alakítson ön a többi honvédekhez mindenben hasonló szervezetű külön zászlóaljat.”. Ez az utasítás volt az alapja a Bocskai - csapatból szervezett 17. (Bocskai) huszárezred és az ugyancsak hajdúkerületi felállítású 52. és 53. szintén Bocskai nevét viselő gyalogzászlóalj felállításának.

A Bocskai - csapat lovasságának huszárezreddé történő szervezésére hivatalosan az Országos Honvédelmi Bizottmány október 18-án kelt utasítása a mérvadó, amelyet Sillye Gábor november 5-én vett kézhez. A honvédsereg lovasságának azok a huszárezredek adták az alapját, amelyek korábban a Monarchia hadseregében teljesítettek szolgálatot. A huszárezredek száma 1848 előtt 12 volt, s valamennyi ezred magyarországi sorozású, ebből 10 ezred részben vagy egészben a szabadságharc oldalára állt. Részben úgy, hogy az ezred itthon teljesített szolgálatot, részben pedig úgy, hogy a szabadságharc hírére hazaszöktek. A legfelsőbb katonai vezetés 1848 őszén öt új huszárezred felállítását rendelte el, illetve intézkedett az Itáliában rekedt 5. és 7. ezred, illetve a nagyobb részt Prága környékén szorult Nádor-huszárok (12. huszárezred) pótlásáról. A Hajdúkerületben

szervezendő és Bocskai István nevét viselő új huszárezred hivatalosan a 17. sorszámot kapta. Az új huszárezredek szerencsére nem voltak teljesen újjak, többük egész századokat kapott régebbi alakulatoktól. Ez a Bocskai-huszárokra nem áll, de az tény, hogy a *szervezésben és a tisztí állományban magában a korábbi huszárezredek tagjai jelentős szerepet vállaltak*. Mindenekelőtt említenünk kell a Petőfi által is megénekelt Lenkey százados ezredét, a *Württemberg* (6.) huszárezred tagjait. Az ezred legénységének jelentős hányada hajdúvárosi. A Lenkey-század hazaszökését Galíciából tulajdonképpen *Harsányi Bálint* őrmester és *László Endre* tizedes készítette elő, elsőként a külföldön állomásozó ezredek közül. A legénység megmáshíthatatlan akaratát látva csatlakozott a századhoz és egyben adott utólag igazat *Lenkey János* százados és *Fiath Pompejus* főhadnagy. Mind *Harsányi*, mind *László* fontos szerepet játszott a Bocskai-huszárezred szervezésében, s mindketten a Bocskai-huszárok főtisztjei lettek. A *Württemberg* - huszárezredből való elmozdításuk és áthelyezésük a Bocskai-huszárezredhez, - úgymond - a szökés miatti büntetésből történt. Nem véletlen tehát, hogy Hajdúböszörményben a közelmúltban előkerült a *Württemberg* - huszárezred egyik pecsétnyomója.

Württemberg-huszárezred egyik pecsétnyomója. Előkerült Hajdúböszörményben.

Harsányi Bálint hajdúszoboszlói születésű (1823), református, gimnáziumot végzett. 1841-től közvitéz a *Württemberg* (6.) huszárezredben. Nevezetes szökésük után „úgymond büntetésből” századával a Délvidéken

harcol, majd novembertől vett részt a Bocskai - huszárezred szervezésében. Előbb hadnagy, hamarosan főhadnagy, 1849. február 14-től alszázados. E rangban halt hősi halált a Rákos mezején (1849. ápr. 11.)

A tabajdi születésű *László Endre* Lenkey - századbeli huszárőrmester 1848 nyarán a debreceni nemzetőrség segédtsíjtje. 1849 januárjában főhadnagy a Bocskai - huszárezrednél. A tavaszi hadjárat kezdetekor már alszázados az Asbóth hadosztályban a Bocskai - huszárezred kötelékében. A II. hadtestben szolgált. A Rákos mezején vívott ütközetben a 3. Osztályú Érdemrendet kapott (április 18.). Hamarosan főszázados. A komáromi várórségbe beosztva a Bocskai - huszárok egyik századával Klapkával együtt kapitulál.

Az egykori *Württemberg* - huszárok között említjük a hajdúböszörményi születésű *Varga Jánost*, aki 1839 és 1845 között tizedesként szolgált, de aki 1848. november 15-én már hadnagy a Bocskai - csapat lovasságánál, december 16-án főhadnagy, majd a Bocskai - huszárezredben előbb alszázados, majd főszázados (1849. márc.).

Nem minden hajdúsági *Württemberg* huszár lett a Bocskai - ezred tagja. Ilyen volt a hajdúdorogi *Pettkó György*, aki a szabadságharc előtt ezredében őrmester, majd a délvidéki harcokban szerzett érdemeiért hadnagy, 1849 nyarán pedig alszázados.

A lugosi születésű *Pettkó János* kivétel volt abból a szempontból, hogy a szabadságharc előtt a 4. (Sándor) huszárezredben szolgált. A délvidéki harcok után került a Bocskai - csapathoz, illetve a 17. huszárezredhez. Előbb alszázados, majd 1849 januárjában főszázados. A tavaszi és nyári hadjárat során a Bocskai - huszárezred 5. századának parancsnoka. Hősi halált halt a második komáromi ütközetben, amelynek során *Görgey* még egyszer megkísérelte elhárítani Haynau fenyegető ostromgyűrűjét, s az osztrákokra a cári beavatkozás előtt csapást mérni (1849. júl. 2.). A csatában *Görgey* maga is súlyos fejsébet kapott.

Dániel Béla (szamosújvári-németi) rendíhagyó módon került a Bocskai huszárezred tisztikarába. 1848 szeptemberétől önkéntes, őrmester a 13. honvédszászlóaljnál. 1849 febr. 14-től hadnagy, május 4-től főhadnagy, végül alszázados a Bocskai (17.) huszárezrednél. Atilláját a Szabadságharc Emléktárgyainak Országos Múzeumában őrizték Aradon.

DÁNIEL BÉLA, a Bocskai huszárezred századosa.

Dániel László az előbbihez hasonlóan magyar-örmény eredetű. Jogot végzett, 1844-ben Temes megye aljegyzője. 1848 októberében önkéntes, őrmester a 19. honvéd zászlóaljban. 1849. febr. 1-től főhadnagy a Bocskai (53.) gyalogzászlóaljban. 1848. febr. 14-én áthelyezik a Bocskai - huszárokhoz. 1849. jún. 23-án megsebesül a lemeszi ütközetben, Sáros vármegyében, a betörő oroszokkal vívott küzdelemben. A szabadságharc végső napjaiban alszázados a Bocskai - huszárezrednél a IX. hadtestben.

Az ezred tisztikarának másik része az eredeti Bocskai - csapat lovasságánál kezdte el a szolgálatot, vált belőle rendes sorállományú honvéd huszártiszt. Említhetjük például *Kovács Endrét*, aki jogot végzett ember lévén 1848-ban Hajdúböszörmény főjegyzője, majd október elsején a Bocskai - csapat

DÁNIEL BÉLA atillája. Egyenruhájának darabját A Szabadságharc Emléktárgyainak Múzeumában őrizték Aradon.

lovasságának főhadnagya. Hasonló életutat mondhat magáénak *Nánási Oláh Jakab*, aki szintén jogot végzett, s 1848 szeptemberében őrmester a Bocskai - csapatban, október elsején hadnagy, 1849 januárjában főhadnagy, majd alszázados. A tulajdonképpeni Bocskai - csapat lovasságától került az ezredhez a hajdúdorogi *Rácz János*, aki 1849. márc. 12-én már alszázados a Bocskai (17.) huszárezrednél.

Az ezred felszerelésének beszerzését *Sillye Gábor* kormánybiztos irányította, aki megrendeléseit egymás után adta le előbb pesti, majd debreceni mestereknek, s aki ebben az ügyben állandó kapcsolatban állott az Országos Honvédelmi Bizottmánnyal. 1848. október 26-án már kiállították a Bocskai - csapat két osztályát. Az első egy főhadnagyból, két őrmesterből, hat tizedesből és 157 huszárból állott. A második osztály létszáma ekkor két hadnagy, két őrmester, kilenc tizedes és 194 huszár.

Kossuth az ezred első parancsnokául gróf *Almássy Ernőt* nevezte ki, aki 1844-ig aktív huszártiszt volt, 1849 májusában betegségben hunyt el. Az ezred további főtisztjei kivétel nélkül egykori császári tisztek voltak. Így például a kézdivásárhelyi születésű *Török József* Tullnban végzett utásziskolát, 1843-tól hadfi, majd 1845-től hadnagy a 2. (Hannover) huszárezrednél. Októberben került a Bocskai - csapathoz, előbb alszázados, majd főszázados. 1849. ápr. 27-én őrnagy és osztályparancsnok. Augusztus 10-től alezredes a borosjenői fegyverletételig. A pásztoi születésű *Kaszap János* 1833-tól szolgált az 5. tüzérezrednél, 1839-től

TÖRÖK JÓZSEF alezredes, a Bocskai (17.) huszárezred osztályparancsnoka.

nemesi testőr, 1844-től főhadnagy a 4. (Sándor) huszárezrednél. 1848. december 17-én főszázados a Bocskai - huszároknál, januárban őrnagy, majd osztályparancsnok. A zsigárdi csatában érdemkeresztet kapott. A Bocskai - huszárok egy részével a komáromi őrseregbe tartozott, Klapka 1849. szept. 13-án alezredessé léptette elő.

A soproni születésű *Heley János* a 4. dragonyosezredben szolgált, 1848-ban kilépett főhadnagy. 1849. febr. 7-én alezredes. A nyári hadjárat során a Bocskai - huszárok élén a turai ütközetben (1849. júl. 19.) súlyosan megsebesült.

Kürti István 1820-ban született Koltán, Komárom megyében. Bölcsészetet végzett, 1837-től hadfi a 33. gyalogezrednél, 1838 és 1843 között a nemesi testőrségnél szolgált, 1846-ban főhadnagy az 1. dragonyos ezredben. 1848. nov. 29-től őrnagy a Bocskai (53.) gyalogászólóaljnál, 1849. febr. 16-án helyezték át a Bocskai - huszárokhöz, júl. 16-án alezredes, majd dandárnok a tiszai seregben. Augusztus 12-én (a temesvári csata után, de a világosi fegyverletétel előtt) Bem alezredessé lépteti elő. Ezredének maradványaival Borosjenőnél teszi le a fegyvert Rüdiger előtt. Útlevelel hazaengedik, de csatlakozik a komáromi őrsereghez, ahol egyébként a Bocskai - huszárezred másik része még fegyverben állt. Tizennégy év várfogságot kapott, s 1856-ban kegyelemből szabadult.

Aktív császári tiszt volt az 1806-ban Derekegyházán (Csongrád vm.) született *Szathmáry Mihály*, aki bölcsészakadémiát végezve 1824-től

KASZAP JÁNOS alezredes, a Bocskai (17.) huszárezred komáromi osztályparancsnoka. A zsigárdi csatában kitüntették.

előbb közvitéz, 1848. VI. 1-től alszázados a 6. vértesezrednél. Október 3-án elhagyta ezredét, s a Jászkunságban szerveződő Lehel (14.) huszárezrednél őrnagy, osztályparancsnok. 1849 januárjától alezredes, február 17-től ezredes, s *egyben a Bocskai-huszárezred parancsnoka*. Júliusban a hadügyminisztériumba helyezik át. Borosjenőnél tette le a fegyvert a Bocskai-huszárok maradékával. Tizen-nyolc év várfogságot kapott, 1856-ban kegyelemből szabadul.

A magyar országgyűlés Kossuth nevezetes beszéde (1848. júl. 11.) hatására is 200 000 újonc kiállítását szavazta meg, s ebből a Hajdúkerület városaira 1017 fő esett a következő bontásban: Böszörmény 303 fő, Szoboszló 214 fő, Nánás 214 fő, Dorog 160 fő, Hadház 97 fő, Vámospércs 29 fő. Eltekintve most a régebbi katonai alakulatoknál szolgáló hajdúvárosiaktól, eltekintve a nemzetőrségtől és az időről-időre meghirdetett népfölkeléstől, s tudva azt, hogy a Hajdúkerületben három rendes katonai alakulat felállítása folyt, ezt a számot a hajdúvárosok népe messze túlteljesítette. Tulajdonképpen *Sillye Gábor* rákényszerült arra, hogy a hajdúvárosok határain túl is folytasson toborzást. A hajdúvárosok mellett elsősorban a bihari volt kishajdú városok térsége jött számításba, főként történelmi-érzelmi okokból. Erről a toborzásról emlékezik meg *Arany János* népies versében (Beállottam a Bocskai-csapatba/ Ez az igaz magyar hajdúk csapattja). Ennek a toborzásnak szép tárgyi emléke az a nemzeti színű zászló, amelyet most a Hajdúsági Múzeumban őriznek.

A korabeli közvélemény elismeréssel figyelte a hajdúvárosok önvédel-

SZATMÁRI MIHÁLY ezredes, a Bocskai (17.) huszárezred egyik parancsnoka.

mi harcát. *Kossuth* 1849. januárjában „a hős Bocskay zászlója körül” összegereglett népről beszél. A hivatalos lap, a *Közlöny* 1849. máj. 4-i számában az ország kormányzó elnöke nyilvánosan mondott köszönetet a hat hajdúváros népének, amely már eddig is háromezer katonát adott a haza védelmére. A *Budapesti Divatlap* így írt a Bocskai-huszárokról: „A Bocskay-huszárok közül néhány válogatott legény fordult meg nálunk. Hősies szál termetük, deli férfiaságuk, s jó ízléssel választott egyenruhájuk mindenki figyelmét magára vonta”.

A Bocskai-huszárezred teljesen *világoskék* egyenruhát viselt. A zsinórzat fehér, a mente szörméje fekete. A Hadtörténeti Múzeumban őrzött tiszti zeke zsinórzata és galamkosarai piros és zöld szálakkal vannak átszőve. Az arany csákópaszományt kivéve a tisztek minden jelvénye ezüstből készült.

Az ezredet december közepén Hajdúböszörményből a Nagykunságba vezényelték, tartalékul a *Tisza-vonal* védelmére. Teljes kiállítása ekkor még nem történt meg. 1849 januárjában ismét Böszörménybe irányították őket, *Sillye Gábor* kormánybiztos meglegedésére, aki a felszerelés teljessé tételét ily módon látta kivihetőnek. A Bocskai-huszárok első harctéri szereplése 1848 decemberében történt. *Kossuth* utasította *Almássyt*, hogy egy század lovassággal haladéktalanul induljon Kassára, de többel is, ha azok már ki vannak állítva. A Schlik császári tábornok elleni hadműveletről volt szó.

A Bocskai-huszárezred teljes kiállítása a tavaszi hadjárat kezdetére befejeződött. Az ezred felépítése, más huszárezredekhez hasonlóan a következő: négy osztály, egy osztály két század és egy tartalék század, összesen tehát kilenc század. A századok élén a főszázados állott, helyettese az alszázados, alattuk szolgált két főhadnagy és két alhadnagy. Az ezred szolgálatában állott még egy segédtsitz, hadbíró és számvevőisztek. A legénységi állomány legalább egyötöde hajdúböszörményi volt.

A Bocskai-huszárezred egyik osztálya 1849. március végén, a tavaszi

hadjárat kezdetekor a II. hadtest kötelékében, Aulich Lajos parancsnoksága alatt harcolt, parancsnokuk Kaszap János. A Bocskai-huszárok ezen osztálya különösen nevezetes tettet hajtott végre 1849. ápr. 11-én, amikor Aulich Windischgrätz táborát megtámadta, a rákosi erdőt elfoglalta s a kőbányai szőlőig hatolt, teljesítve ezzel Görgey azon parancsát, hogy a főszereg látszatát keltve kösse le az osztrákokat. Ebben a csatában halt hősi halált az egykori Lenkey-századbéli *Württemberg* - huszár Harsányi Bálint, ekkor százados, tizenketted magával. Harsányi osztagával egyenesen az ellenséges vezért, Ottingert vette célba.

Az ütközetben a Bocskai-huszárok egyik százada két ágyút és három rakétaállást küzdött le. A Hardegg - vasasok bekerítve őket, maga a zászló is veszélyben forgott. Asbóth ezredes, a hadosztály parancsnoka a zászlót megragadva élére állt a bekerítetteknek, akik a gyűrűből kitortek.

A huszárezred másik osztálya Heley János parancsnoksága alatt a honvédsereg tartalékához tartozott.

1849 nyarán, a nyári hadjárat kezdetén a huszárezred egyik része a *Tiszai-hadsereg*nél, a IX. hadtestben teljesített szolgálatot Desewffy Arisztid tábornok parancsnoksága alatt. Parancsnokaik Heley János és Kürthy István.

A Bocskai-huszárok egyik százada a Déli hadseregben harcolt a IV. hadtestben Guyon Richard parancsnoksága alatt. A Bocskai-huszárok főtisztje Török József őrnagy. Végül az ezred harmadik része a komáromi várőrségnél maradt Klapka György tábornok parancsnoksága alatt a VIII. hadtest kötelékében. Elöljárójuk Kaszap János őrnagy.

A Komáromban maradt Bocskai-huszárok hőiesen vettek részt a második komáromi csatában (júl. 2.), amelyben Görgey megegyezően megpróbálta megakadályozni Haynau készülőt ostromzárát, s az osztrákokra az oroszok beavatkozása előtt súlyosan visszacsapni. Eredménytelenül, bár a főszereg visszavonulása biztosítva volt. Itt halt hősi halált Pettkó János, aki

1849. január 17-től volt a Bocskai-huszárok főszázadosa, a tavaszi és a nyári hadjáratban ezrede ötödik századának parancsnoka.

A Bocskai-huszárezred a nyári hadjáratban a IX. hadtest kötelékében Perczel Mór parancsnoksága alatt Turánál 1849. július 20-án vakmerő támadást intézett Paskievics egyik osztálya ellen. A jelentős lovasscsatává fejlődő ütközet a magyar visszavonulás ellenére is zavart okozott a cári hadsereg hadászati elképzeléseiben. Ebben az ütközetben kapott súlyos sebet Heley János, a Bocskai-huszárezred alezredese.

Az ezred mozgó része a további hadműveletek során Dembinszky főszeregéhez tartozott, s így részt vett a szerencsétlen kimenetelű és a szabadságharc sorsát eldőntő temesvári csatában (1849. aug. 9.).

A temesvári tragédia után a sereg zömének hátrálási vonala a lugoskaránsebesi út. Időközben bekövetkezett a világosi fegyverletétel (aug. 13.). Augusztus 15-én az aug. 9-én főparancsnokká lett Bem hadseregét megtámadják az osztrákok Lugosnál, a sereg zöme Vécsey irányításával Facsétra húzódott.

Bem ugyan a Hunyad megyei Dobrárt jelölte meg gyülekező pontul, de ezt maga sem tudta végrehajtani. A még leginkább fegyelmet tartó Vécsey-hadtest elhatározta, hogy követi Görgey példáját, s az oroszok előtt teszi le a fegyvert. Ekkor a Bocskai-huszárezred részei Kürthy István alezredes és Török József alezredes parancsnoksága alatt, akit Bem aug. 10-én emelt erre a rangra, a Vécsey-hadtest kötelékéhez tartoztak. Velük volt az ezredparancsnok Szathmáry Mihály.

A Vécsey-hadtest, közte a Bocskai-huszárok, 1849. aug. 21-én, keddi napon lerakta a fegyvert az oroszok (Rüdiger) előtt (összesen 505 főtiszt, 7443 közlegény nyolc zászlóval, két ágyúval és 400 fegyverrel).

A nyolc zászló egyike a Bocskai-huszárezredé volt. Adományozója és felszentelésének körülményei ismeretlenek. Egyik oldalán a Hajdúkerület címere látható (mellékalakok nélkül, így tulajdonképpen Hajdúböszörmény

címerevel azonos), a másik oldalán országcimerként II. Endre Árpádsávos, oroszlanos címere. A szív alakú pajzsban nem a szokásos vörös-ezüst (fehér), hanem fehér (4), zöld (3) vágásokat adja. A címerkép teljesen megegyezik a Bocskai-csapat pecsétnyomójának címerképével. Ez a megoldás rendhagyó, hiszen 1848/49-es honvédszászlóink az ország jelképeként vagy a hivatalos országcímert vagy Szűz Máriát, mint Magyarországot patrónusát ábrázolták. Az archaizáló magyar címer talán a Hajdúkerület protestáns jellegét hangsúlyozta. A zászló címerképén két kivágás okoz hiányt. A korszokás szerint a *fegyverletételkor emlékként vágta ki ilyen darabokat*. Vannak honvédszászlóink, amelyből csak ilyen emlékdarab maradt fenn. Talán a két főtiszt, *Török és Kürty*, valamint *Szathmáry* ezredes tehetette.

Megmaradt a zászló szalagja is, amelynek felirata a következő: "Előre a Hazáért".

A zászlót az oroszok kétszer vitték el (1849., 1945.) és kétszer adták vissza (1941., 1948.). A Hadtörténeti Múzeum tulajdonaként a Hajdúsági Múzeum kiállításában látható.

A komáromi őrseregben maradt Bocskai-husárok és az 52. és 53. (Bocskai) gyalogszászlóalj katonái Klapka parancsnoksága alatt a *szabadságharc legtávolabbi küzdő katonái* voltak. Szomorú, de érthető tényként kell említenünk, hogy a Bocskai-husárok egyik századát függelemsértés miatt 1849. szept. 4-én a legkeményebb eszközökkel kellett megrendszabályoznia.

Ettől függetlenül Klapka az ezred főtisztjét, Kaszap Jánost, 1849. szeptember 13-án alezredessé léptette elő, s ez egyben a huszárezred érdemeinek az elismerése is volt.

A komáromi őrsereg, miután alkudozásokkal elérte az elérhető engedményeket, október elején tisztességgel letette a fegyvert. A vár 1849. okt. 5-én került osztrák kézre, s ezzel a Bocskai (17.) huszárezred harctéri szereplése is véget ért. Megtették azt, amit a haza megkövetelt tőlük.

Kiadja:

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata

Felelős kiadó:

Dr. Lázár Imre polgármester

Összeállította:

Dr. Nagy Imre

Kiadvány szervező:

Berta István

Fotó:

Szabó Miklós

A címloldalon:

A Bocskai (17.) huszárezred emlékműve

Varga Éva alkotása

Hajdúböszörmény, Ady tér

Készült:

Reprint Kft. nyomdaüzemében, Tiszaújvárosban.

Tel.: 49/341-235

SILLYE GÁBOR,
a Hajdúkerület
kormánybiztosa
1848-49.

Toborzó
zászló
1849.

A Bocskai
(17.) huszárezred
zászlója

